

Potem je govoril profesor Vesely (na graškem učiteljskišču) o novi metodi risanja. V jako zanimivem govoru primerja smoter stare in nove metode ter govori o različnem risanju, začeni z risanjem iz spomina do risanja predmetov.

Predsednik zahvali govornika na poučnem predavanju ter opozori delegate, da bi si po slišani teoriji ogledali prakso, to je razstavo risarskih del v učiteljskišču.

Naš denarni zavod.

Geslo: Kar plodonosno naložim,
v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica Učiteljskega konvikta v Ljubljani,

registrovana zadruga z omejenim jamstvom.

Promet do konca malega srpana 1905 K 113.819-35.

Naznanilo. Kdor želi od zadruge kakih informacij, naj za odgovor priloži 20 h v poštnih znamkah. Na prošnje brez vpošiljatve navedenih znamk se ne odgovarja.

XVII. glavna skupščina „Zaveze“ v Pulju.

(Konec.)

Ogledovanje arzenala in arene.

V ponedeljek, dne 14. t. m. popoldne so si ogledali skupščinarji c. kr. arzenal, vojno ladjo »Cesarjevič Rudolf« in mornarski muzej.

C. kr. admiralat se je izkazal nasproti učitelstvu toliko naklonjenega, da mu je dovolil ogled vseh znamenitosti ter mu dal na razpolago tudi potrebno osebje, ki je izletnike vodilo po vseh prostorih, po vseh oddelkih in mu dajalo pojasnila. Zavezniki so z največjim zanimanjem ogledovali vse mnogobrojne znamenitosti in so pač c. kr. admiralatu za njegovo naklonjenost in prijaznost iskreno hvaležni.

Iz arzenala so odšli skupščinarji proti ostanku starih rimskih časov, proti areni, ki je takisto zbujala splošno zanimanje.

Koncert mornarske godbe.

Ogledovanje je trajalo od 2. do 7. ure zvečer. Potem se je zbralo učitelstvo na vrtu hotela Belvedere, kjer je priredila mornarska godba koncert, ki je uspel nad vse sijajno. Izvajanje vsake točke bogatega sporeda je bilo fino in eksaktno. Improvizovani moški pevski zbor je pod izvrstnim vodstvom tovariša Karla Mahkota prepeval z burnim odobravanjem pozdravljane efektne skladbe. — Zabava je bila pristrčna, prijateljska.

Glavno zborovanje.

H glavnemu zborovanju, ki se je vršilo 15. t. m. popoldne, se je zbralo okrog 180 učiteljev in učiteljic.

Predsednikov nagovor.

Predsednik L. Jelenc:

Slavni zbor:

Vas vse, ki ste se zbrali danes iz pokrajini,

... kjer Drava deroča,
kjer Sava valove bistre vali,
kjer Kolpa šumi in jadrna Soča
k Jadranskemu morju peneča hiti,
pozdravljam najprestrčnejše!

V drugič zboruje danes »Zaveza avstr. jugoslovanskih učiteljskih društev« na tleh kršne Istre. Na avstrijski Rivieri

v svetovnoznani, divni Opatiji smo se bili sešli v prvič 19. in 20. avgusta 1896. l., da smo podali roko hrvaškim učiteljem istrskim. Ob isti priliki smo bili sklenili iskreno pobratimstvo: nič več naj ne bo mej med nami, temveč veže naj nas isti stanovski ponos in ista bratovska ljubav; spoznavajmo se, ne le po obrazu, ampak tudi po srcu in duhu. Zagotavljali smo si: Vaši napor, bratje Hrvati, so naši napor, vaše težnje, naše težnje. Zvezda vodnica vsemu našemu stremljenju pa bodi: napredek ljudskega šolstva, svobodna šola v blaginjo ljubljenega naroda in svobodno, svobodno-miselno ter gmotno dobro podprto učiteljstvo.

Ta vzvišena misel nas je bila zedinila v bratsko slogo s hrvaškimi tovariši, s hrvaškimi brati.

Tem nazorom je ostala »Zaveza« od tedaj do danes zvesta, s tem programom je prišla tudi danes v Pulj. Jasen je nje program, čisti so njeni nameni, in vendar jo je zapustil del istrskega učiteljstva ter hodi svoja pota.

Menda jim ni bil všeč odpad in boj, ki ga ima »Zaveza« z drhaljo, ki se zbira okrog klerikalne stranke, ki nasprotuje šoli kar more in ki sistematično uničuje sadove te šole, ker hoče ohraniti narod v nevednosti in temi. Saj dobro vedo, da le tak narod poljublja bič, ki ga tepe in se da izkoriščati. Kako bi tudi ne bili v najljutejši borbi s stranko, ki s sirovo, brutalno silo, ki jo imenuje obstrucija, ovira in zavlačuje izboljšanje našega gmotnega stanja, ki nam gre po zakonu in pravici. Za štrajkujoče delavce imajo klerikalci največjo ljubezen in kadar diktirajo delavci svoje zahteve, gredo klerikalci prav radi zanje v ogenj; za delavce na polju prosvete pa imajo samo preziranje, zaničevanje, da, celo brutalno silo. Proti takim nasilnikom naj bi ne šli v boj do skrajnosti?!

Ne varajte se, dragi tovariši istrski, tudi pri vas je klerikalizem, le pritajen je in ne nastopa doma agresivno, ker ne najde odpora. Ali ni tisti v klerikalnem taboru, ali ne pospešuje tisti klerikalnih teženj, ki leze pod plašč nadutega, odurnega gromovnika dr. Šusteršiča in pobira stopinje za najbolj neznačajnim politikom, kar jih nosi lepi slovenski svet, za dvornim svetnikom Šukljatom?!

Mar li ne podpirajo moralno in gmotno vaši prvobortelji naših najsrdečjših, najstrupenejših sovražnikov?

Premišlujte o tem, drugi tovariši istrski in po tehtnem preudarku uravnajte svoje delovanje, a glejte, da ne bo prepozno.

Tožni so časi za nas in naše ljudsko šolstvo. Sami stojimo sredi planjave v silovitem boju. Svobodomiselnost stranke, ki so ustvarile novodobno šolo in poklicale naš stan v življenje, stoje malomarno ob strani in nas puste v obupnem položaju.

Vendar ne obupajmo. Vzgojimo plemenito, drzno in svobodomiselnost ljudstvo! Le v svobodomiselnem narodu je doma plemenitost duha in srca. Iz tega naroda bodo izšli možje in prišli v legislativne zastope, ki bodo dali tudi nam kar nam gre po pravici in zakonu.

S pomočjo tako vzgojenega ljudstva bomo zapodili klerikalno stranko od šole proč, rekoč: tu nimaš ti nič govoriti!

Tedaj pa bo razginal svež veter prosvete goste, neprodorne megle klerikalizma iznad naših lepih pokrajin in prisvetilo bo svetlo solnce napredka. Mi pa bomo vzkliknili z navdušenim srcem: Narod smo privedli iz teme k luči, z bojem k zmagi! In to bo naš veliki dan, dan zmage, uspeh našega velikega truda! (Burno odobravanje.)